

ÉLETMÓD ÉS TRADÍCIÓ

19.

ELŐSZÓ	7
1. BEVEZETÉS	10
1.1 A téma és a tecep bemutatása	10
1.2 Az időbeliség problémaküldje	14
1.3 A kutatás és a módszer bemutatása	29
2. ÉRTELMEZÉSI KERETEK A LOKALITÁS, AZ ETNICITÁS ÉS A GAZDASÁGI TÉMAKÖRÜNK	36
2.1 A 20. század második felének kommunális szintű társadalmi változásai és a posztmodern elmélet	37
2.2 A közösségi és a helyi emlékező	47
2.3 Az emlékezés és az identitás értelmezése	56
3. A HELYI EMLÉKEZET ÉS A HELYI EMLÉKEZŐ - A LOKALITÁS TÖRTÉNETE ÉS A HELYI EMLÉKEZŐ	74
3.1 A helyi emlékező	74
3.2 A helyi emlékező	84
3.3 A történet-memória	84
4. A TELEFOLÉSI KAPCSOLATAK ÉS A HÍRLELTÖRŐNYEZETTEL	111
4.1 Előzetes: Iratok és a külső kapcsolati hálókról	111
4.2 Gazdasági kapcsolatok	119
4.3 Híradási kapcsolatok	129
4.4 Híradási kapcsolatok	142
4.5 Visszatekintés a múltba	142
5. HEGYENI STRATÉGIÁK A GAZDASÁGI ADMINISZTRÁCIÓBAN	150
5.1 Összefoglalás	151
5.2 A helyi emlékező és a területi adminisztráció	159
5.3 A helyi emlékező és a területi adminisztráció	170
6. KÖZÖSSÉGI STRATÉGIÁK ÉS A HÍRLELTÖRŐNYEZET	205
6.1 Az emlékező és a területi adminisztráció	205
6.2 A helyi emlékező és a területi adminisztráció	222
6.3 A helyi emlékező és a területi adminisztráció	232
7. KONKLÚZIÓ: A LOKALITÁS, AZ ETNICITÁS ÉS A GAZDASÁG KÖZÖTTI KAPCSOLATKÉRDÉSEK	252
7.1 Összefoglalás	252
7.2 A helyi emlékező és a területi adminisztráció	264
7.3 A helyi emlékező és a területi adminisztráció	264

Bölcsészettudományi
Kutatóközpont
Néprajztudományi
Intézet

Budapest 2021

A kiadvány a Magyar Tudományos Akadémia és az ELKH támogatásával készült.

ELKH | Eötvös Loránd
Kutatási Hálózat

Szerkesztette
Balogné Tóth Katalin

A nyomdai előkészítést végezte
Mahmoudi-Komor Judit

A borítót tervezte:
Szilágyi Levente

A borító fotó: <https://www.facebook.com/kultur.a.tarjan/photos/401412328060785>
Hagyományőrző Szüreti Napok, 2021. (Fotó: Almási Erzsébet)

A hátsó belső borító fotót készítette Nádas Zsófia.

ISSN 0238-9584
ISBN 978-963-416-302-2

Kiadta
Bölcsészettudományi Kutatóközpont Néprazjtudományi Intézet (ELKH)
H-1097 Budapest IX. Tóth Kálmán utca 4.
Felelős kiadó: Balogh Balázs
© Báti Anikó 2021

A nyomás és kötés:
Prime Rate Kft.
Felelős vezető: Dr. Tomcsányi Péter

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ	7
1. BEVEZETÉS	10
1.1 A téma és a terep bemutatása	10
1.2 Az időbeliség problematikája	14
1.3 A kutatás és a módszer bemutatása	29
2. ÉRTELMEZÉSI KERETEK A LOKALITÁS, AZ ETNICITÁS ÉS A GAZDASÁG TÉMÁJÁHOZ	36
2.1 A 20. század második felének vidéki gazdaságában zajló változások társadalomtudományi értelmezési keretei: a polgárosodás és a poszt szocializmus	37
2.2 A közösségtől a lokalitás felé	47
2.3 Az etnicitás és az identitás értelmezései	56
3. A HELYI EMLÉKEZET ÉS A HELYI EMLÉKEZŐK – A LOKALITÁS TÖRTÉNETE BELÜLRŐL	74
3.1 A történeti kontextus és az emlékezetközösség	74
3.2 A helytörténet-írók és emlékezők	78
3.3 A történet-narratíva	84
4. A TELEPÜLÉS KAPCSOLATA A KÜLSŐ KÖRNYEZETTEL	111
4.1 Elméleti áttekintés a külső kapcsolatok jelentőségéről	111
4.2 Gazdasági kapcsolatok	113
4.3 Házassági kapcsolatok	129
4.4 Közigazgatási, települési kapcsolatok	133
4.5 Virtuális kapcsolatok	142
5. EGYÉNI STRATÉGIÁK A GAZDASÁGI ÁTMENETBEN	150
5.1 Önkép és gazdasági teljesítmény	151
5.2 A tarjáni sváb ethosz és a történelem leckéi	159
5.3 A tarjáni sváb ethosz mint szociokulturális háttér a gazdasági átalakulásban	170
6. KÖZÖSSÉGI STRATÉGIÁK	205
6.1 Az etnikai önazonosság formái Tarjánban	205
6.2 A helyi közélet és lokális politika – szereplők, szerepek, csoportok	222
6.3 A fő kontextusok	233
7. KONKLÚZIÓ: A LOKALITÁS, AZ ETNICITÁS ÉS A GAZDASÁG KÖZÖTTI KAPCSOLATOK TANULSÁGAI	252
IRODALOM	260
ADATFORRÁSOK JEGYZÉKE	284
FÜGGELÉK	286